

สารทเดือนสิบเมืองคอนฯ คุศโลบายที่แฝงมากับประเพณี
ตัวอย่างคติความเชื่อ ภาคใต้ว่าด้วยประเพณีสารทเดือนสิบ
ที่ถ่ายทอดผ่านงานศิลปะ

เกษร ผลจันทร์¹

บทคัดย่อ

การเติบโตมาในวัฒนธรรม และมีประเพณีสารทเดือนสิบเมืองคอนฯ ซึ่งเกิดมาจากคุศโลบายที่บรรพบุรุษ สืบทอดความดีงาม คือมีทั้ง ความกตัญญู การเคารพผู้ใหญ่ การกลัวเกรงการทำบาป และการให้โดยไม่หวังผล ตอบแทน ฯลฯ ล้วนแล้วแต่เป็นคำสอน ที่มุ่งเน้น ในการประพฤติปฏิบัติดี ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิด ส่วนตัวในการ ดำรงชีวิตของข้าพเจ้า เกิดการหล่อหลอม และตกผลึกจนเกิดเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ที่มี แนวความคิดมาจากคติความเชื่อทางจิตวิญญาณ ของภาคใต้ มาถ่ายทอดโดยนำเสนอผ่านวัสดุ “ขนมลา” ซึ่งเป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือการนำขนมลามาจัดวาง โดยการนำเสนอ ด้วยทัศนะใหม่ เพื่อสื่อถึงความหมายกับสังคม ปัจจุบัน และโยงไปถึงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมเดิม สะท้อนให้สังคมที่แฝงไว้ด้วยคุศโลบายเพื่อการดำรงอยู่ ซึ่งคุณค่า ทางจิตใจไม่หาสันติสุข ทั้งชาตินี้ และชาติหน้า

คำสำคัญ: 1. สารทเดือนสิบ 2. ผีตายาย 3. ชิงเปรต 4. หมูรับ 5. คนใต้
6. ชาวปักษ์ใต้

¹ ภาควิชาประยุกต์ศิลปศึกษา คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Sarth Daen Sib Mueng Khon

Gayson Ponjamnong²

Abstract

Growing up in a culture Tradition and "SARTH DAEN SIB MUENG KHON" (Bun festival in Nakhonsrithummarat province). Which was caused by a stratagem Fathers inherit goodness is with gratitude, respect for elders, and the fear of sin. Without hope of return, etc. are all focused on the teachings in practice affects the emotions of my private life was molded and crystallize until the inspiration to create art. the concept of the spiritual beliefs of the South. To convey by offering Through the material " LA", a traditional dessert is to leave the place by offering a new perspective to convey the meaning to unite society and way of life, traditions and cultures reflected society with aura. gears for the existence of mental value of pursuing peace with this and the next.

Keyword: 1. Sarth Daen Sib 2. The ghost of a grandmother 3.Ching Pert
4. Ama-Hrab 5. Southern people 6. The southernmost part
of the Royal Thai

² Department of Applied Art Studies Faculty of Decorative Arts Silpakorn University

บทนำ

ภาพที่ 1 ภาพประเพณีบุญสารทเดือนสิบ จ.นครศรีธรรมราช

ที่มา: http://duan10.blogspot.com/2012/09/blog-post_6007.html

"สารท" หมายถึง ฤดูใบไม้ร่วงหรือ Autumn (Phraya Anumanrajadhon; Dictionary of Royal Academy, 2003, p. 1096, 1183; Strange junction, 2008, p. 313) รวมถึงเทศกาลทำบุญในวันสิ้นเดือนสิบด้วยการนำพืช พรรณธัญญาหารแรกเก็บเกี่ยวมาปรุงเป็นข้าวทิพย์ และข้าวมรุปายาสถวายพระสงฆ์ (Dictionary of Royal Academy, 2003, p. 1096, 1183)

"สารท" ยังหมายถึง การทำบุญตามกาล (Phra mha san ti xun ca na, 2541, p. 5051)

นอกจากนี้ "สารท" (Sard) ในภาษาบาลี หมายถึงการประกอบพิธีเพื่อญาติที่ล่วงลับ หมายถึงการประกอบ พิธีศพเพื่อแสดงความเคารพต่อวิญญาณ ที่ล่วงลับโดยบรรดาญาติ ๆ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับอาหาร และของที่มอบ ให้แก่พราหมณ์ผู้ประกอบพิธี (PaliEnglish Dictionary, 2005, p. 1097) ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า ศราทธ (Shraddha) ในภาษาสันสกฤต หมายถึง

- 1) ผู้ที่มีศรัทธาในศาสนาอย่างแรงกล้า ความจริง ความภักดี ความมั่นศรัทธา
- 2) มีความเชื่อมโยงกับพิธีศราทธ

3) พิธีหนึ่งที่แสดงความเคารพ เพื่อประโยชน์ของญาติผู้ล่วงลับที่ปฏิบัติอย่างเข้มงวดในวันเวลาที่แน่นอน และในโอกาสแห่งความรื่นเริง และโศกเศร้าของญาติ ๆ ที่ยังมีชีวิต (ประเพณีเหล่านี้ทำโดยการอุทิศเครื่องเซ่นน้ำ ที่ต้องอุทิศทุกวัน) และเครื่องเซ่นที่เป็นข้าวบิณฑ์ หรือก้อนข้าว และอาหารแก่บรรพบุรุษทางพ่อ และญาติ ทางแม่ขึ้นไป 3 ชั้น คือ พ่อ ปู่ และทวด ซึ่งพิธีศราทธนั้นไม่ใช่พิธีศพ หรือพิธีอันตยสตี (Antyeshti) แต่เป็นส่วน เพิ่มเติมของพิธีศพ ซึ่งเป็นพิธีที่แสดงความเคารพ และการแสดงความคารวะแก่ผู้ล่วงลับที่ทำโดยญาติ ๆ นอกจากนี้ ยังเป็นการจัดเสปียงให้ผู้ที่

ล่องลับหลังการประกอบพิธีศพ ซึ่งทำไปก่อนหน้านี้ด้วยอาหารที่สร้างพลังให้แก่ผู้ล่องลับ ส่งผลให้ผู้ล่องลับได้รับกายละเอียดพิธีศราทฐะจัดขึ้นได้หลังจากพิธีกรรมต่าง ๆ ในงานศพได้เสร็จสิ้นแล้ว (Sanskrit English Dictionary, 2005, p. 1097) ซึ่งญาติที่ล่องลับเหล่านี้เรา เรียกว่า “เปรต” หมายถึง กระวนกระวาย ผีเร่ร่อน และไร้ร่าง (มีแต่เพียงลิงคสรีระ หรือกายละเอียด ของบุคคลในการท่องเที่ยวไปในสังสารวัฏ ซึ่งไม่ถูกทำลายด้วย ความตายจนกว่าวิญญานจะเข้าสู่นิพพาน หรือโมกษะ) ผู้ล่องลับจะต้องเป็นเปรตไปจนกว่าจะมีการถวายเครื่อง เช่น ข้าวบิณฑค์ครั้งแรกเมื่อเครื่องเช่น ข้าวบิณฑค์ได้มอบไปแล้ว บรรดาเปรตก็จะมีที่อยู่ในหมู่ “ปรตฤ” หรือเทพบุตร (Divine Fathers) ในดินแดนแห่งความผาสุกที่เรียกว่า “ปิตฤโลก” และการประกอบพิธีศราทฐะจะเป็นที่พอใจ และให้ผลมากเมื่อผู้ประกอบพิธีคือลูกชาย (Sanskrit English Dictionary, 2005, p. 711) (Sumalai Kolawiboon. "The Comparative Study of the Ten Month Traditions with the Concept of Karma and the Dedication of Charity in Theravada Buddhism." Journal of the Humanities and Social Sciences, p. 101-102)

“สารท” ในความหมาย ของข้าพเจ้า คือเป็นช่วงเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร และนำผลผลิตทาง การเกษตรมาทำบุญให้แก่ญาติที่ล่องลับไปแล้ว หรือผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ทั้งยังเป็นการถนอมอาหาร (แปรรูปพืชผักในฤดูกาล) เพื่อเก็บไว้เป็นเสบียงให้กับพระภิกษุสงฆ์ช่วงเข้าพรรษา และคนทั่ว ๆ ไป รวมไปถึงญาติที่ล่องลับไปแล้ว (เปรต “กรรม”) คือผลของการทำความดีความชั่วทำให้ชีวิตต้องเวียนว่ายตายเกิด ในภูมิภพต่าง ๆ ทั้งแดนสุขคติภูมิ และทุกขคติภูมิคติดรรมาทางพระพุทธศาสนามุ่งสอนให้ประพฤติแต่กรรมดีแก่ตัวเอง และผู้อื่น ทั้งที่ร่วมชีวิตอยู่ และล่องลับไปแล้วเพื่อความสุขในภพนี้ และภพหน้าทำให้เกิดประเพณีที่เหมาะสมของแต่ละสังคมวัฒนธรรมสร้างขึ้น เพื่อเป็นตัวเชื่อมระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และก็มีพิธีกรรมเป็นเสมือนเครื่องมือเชื่อมความสัมพันธ์ ระหว่าง มนุษย์กับจักรวาล เช่น พิธีชิงเปรตในประเพณีสารทเดือนสิบ คือ ความเชื่อความศรัทธาโดยเฉพาะในท้องถิ่นภาคใต้ของประเทศไทยปฏิบัติขึ้นเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศล ให้กับญาติทั้งที่มีชีวิตอยู่ และล่องลับไปแล้ว ประเพณี คือความประพฤติที่กลุ่มชนหนึ่งเห็นว่ามีดีงามแล้ว จึงถือปฏิบัติถ่ายทอดสืบทอดส่งต่อเป็นแบบแผนเดียวกันซึ่งจะ แสดงออกมาทั้งในรูปธรรมที่เป็นพิธีกรรม และทางด้านนามธรรมที่แฝงมากับกุศโลบาย ที่ช่วยขัดเกลาจิตใจก่อเกิด สำนึกที่ดีงาม

“สารทเดือนสิบ” เป็นการทำบุญเพื่อนำเครื่องอุปโภคบริโภคไปถวายพระและอุทิศส่วนบุญส่วนกุศล ให้แก่ ผีบรรพบุรุษ (ผีตายาย) หรือเปรต ด้วยผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นช่วงเก็บเกี่ยวประจำปี (ทำการถนอมอาหาร เป็นขนมทั้ง 5 ชนิด) จะปฏิบัติกันในช่วงวันแรม 13-15 ค่ำ เดือนสิบของทุกปีถือเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันต่อเนื่องกันยาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ประเพณีสารทเดือนสิบ เป็นประเพณีที่สำคัญของคนในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประเพณีที่แฝงไว้ ด้วยความเชื่อศรัทธาทางพระพุทธศาสนาในระดับชาวบ้าน เพราะในสำนักยังมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณ การบูชา บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว (ศาสนาพราหมณ์) ต่อมาเมื่อรับพระพุทธศาสนาเข้ามาเป็นศาสนาประจำชาติ ก็ได้ ละทิ้งความเชื่อดั้งเดิม และได้ผสมผสานระหว่าง ศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธเข้าด้วยกัน ทำให้ พระพุทธ ศาสนาในภาคใต้มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นของตนเองซึ่งเป็นประเพณีที่เด่นชัด และยิ่งใหญ่ของเมืองนครศรีธรรมราช มีพิธีชิงเปรต อันเป็นพิธีทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศล ให้ผีบรรพบุรุษ และผีไม่มีญาติ พิธีกรรมนี้ทำให้เกิดความสัมพันธ์ กับโครงสร้างครอบครัว ระบบเครือญาติ รวมตัวกันเพื่อสร้างสิ่งที่ดี อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังคุณธรรมที่ดีงามขึ้น ภายในจิตใจ ในที่สุดของการปฏิบัติความเชื่อความเจริญทางด้านจิตใจ สันติสุขก็จะบังเกิดขึ้น

ศาสนาพราหมณ์ (เคยมีอิทธิพลอยู่ก่อน) + พุทธศาสนาระดับชาวบ้าน = สารทเดือนสิบ (มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็น ของตนเอง)

ภาพที่ 2 หอพระอิศวร อ. เมือง จ. นครศรีธรรมราช โบราณวัตถุที่สำคัญของจังหวัดนครศรีธรรมราชบริเวณวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

ที่มา: http://www.hotelsguidethailand.com/travel/travel_detail.php?l=th&code=4101

สารทเดือนสิบเมืองคอนฯ ตรงกับวันแรม 13 - 15 ค่ำ เดือน 10 พิธีกรรมเริ่มต้นนี้

1. พิธีเริ่ม คือ แรม 13 ค่ำ เดือน 10 เป็นวันจ่าย และเตรียมทำขนม 5 อย่าง เพื่อจัด หมูรับ / หมะหรับ / หรือสำหรับ
 2. วันแรม 14 ค่ำ เดือน 10 คือ วันยก หมูรับ หรือสำหรับ มีขนมสำคัญ 5
 - ขนมลา หมายถึง แพรพรรณ เครื่องนุ่งห่ม
 - ขนมพอง (คล้ายข้าวแต๋น) หมายถึง แพร เรือ หรือ พาหนะข้ามห้วงมหรณพ
 - ขนมกง หรือขนมไข่ปลา หมายถึง ใช้เป็นเครื่องประดับ
 - ขนมบ้า หมายถึง การละเล่นสะบ้า
 - ขนมดีซำ หมายถึง เงินเบี้ย สำหรับใช้สอย

ภาพที่ 3 ขนมทั้ง 5 ชนิดเปรียบได้กับปัจจัย 4 “เพื่อให้ญาติที่เป็นเปรตได้ใช้ในปรโลก” และมีอาหารแห้งต่างๆ ข้าวสาร หอม กระเทียม เกลือ น้ำตาล ฯลฯ

ที่มา: <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=samuian&date=13-10-2009&group=2&gblog=3>

3. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 คือ พิธียก หมูรับ รับประทานคือก่อนออกจากบ้านนำ หมูรับ วางไว้ในห้องที่บ้าน (เพื่อเป็นสำหรับให้ผีตายายที่กลับมาที่บ้าน) แล้วยก หมูรับ อีกส่วนไปวัดใกล้บ้านนำอาหารไปวางไว้ตามต้นไม้ หรือ ริมกำแพงวัดสำหรับผีไม่มีญาติ และเมื่อสวดบังสุกุลอุทิศส่วนกุศลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ชาวบ้านก็จะกรูกันเข้าไป แหย่อาหารเหล่านี้ เพราะเชื่อว่าได้กุศลแรงเรียกพิธีนี้ว่า “พิธีชิงเปรต” เป็นการแสดงความสัมพันธ์ที่มีมนุษย์มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติส่วน หมูรับ เป็นการจัดสำหรับอาหารไปให้เปรตคือขนมทั้ง 5 ชนิดนั้น มุ่งเน้นที่จะใช้แปรเปลี่ยนเป็น กระแสจิต เพื่ออุทิศจิตวิญญาณทั้งหลายตามจุดมุ่งหมายของลูกหลานขนม 5 ชนิด เปรียบได้กับปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต พิธีชิงเปรตก็เปรียบเสมือนมาตรการทางสังคมให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติดี

โดยผูกกับกรอบจริยธรรมอันดี จากความเชื่อเรื่องเปรตที่ต้องทุกข์ทรมานด้วยการกระทำของตนเอง เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่หรืออดีตภพในแง่ของ ความรู้สึกพิธีชิงเปรตทำให้เกิดความสุขกายสบายใจที่ได้แสดงความกตัญญูต่อ บรรพบุรุษที่มีพระคุณ

ภาพที่ 4 นอกจากนี้ก็มีการจัดขบวนห่มรับ เพื่อแห่แหนไปรอบ ๆ ตัวเมือง จ. นครศรีธรรมราช

ภาพที่ 5 คนที่แต่งตัวเป็นเปรต และหุ่นเปรตที่ยืนผ้าประตูดัด

ตอนเด็กข้าพเจ้าไปวัดกับแม่แล้วเห็นคนที่แต่งตัวเป็นเปรตข้าพเจ้าเกิดความกลัวมากและเด็ก ๆ ในวัดต่าง พากันวิ่งหนี เพราะความกลัวแม่ของข้าพเจ้า จึงสอนว่าต้องเป็นเด็กดีประพฤติปฏิบัติดี จะได้ไม่ตกนรกไปเป็นเปรต น่ากลัวอย่างที่เห็น

ภาพที่ 6 พิธียกหมุ่รับ รับตวยาย

ภาพที่ 7 ยกหมุ่รับ รับตวยายเรียบร้อยแล้ว

ภาพที่ 8 ชิงเปรต

ที่มา: <http://board.postjung.com/526402.html>

เทศกาลเดือนสิบประกอบด้วยการทำบุญที่จัดขึ้น ด้วยเหตุผลหลายประการ ดังนี้

1) ตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนาเปรตโดนปล่อยตัวให้มาพบญาติพี่น้องญาติที่มีชีวิตอยู่ก็พยายามหาอาหารต่าง ๆ ไปทำบุญตามวัดเพื่อเป็นการแสดงความสนุกสนานประจำปีร่วมกันและทำบุญในโอกาสที่ได้รับผลผลิตทาง

2) เพื่อนำพืชผลต่าง ๆ ไปทำบุญสำหรับพระภิกษุจะได้เก็บไว้เป็นเสบียงในฤดูฝน

3) เพื่อเป็นการถนอมอาหารจากผลผลิตประจำปี ให้คนหรือประชาชนทั่ว ๆ ไป (ต่างศาสนา) ได้บริโภคอิทธิพลจากพิธีชิงเปรต (ประเพณีสารทเดือนสิบ)

1. นามธรรม คือตามความเชื่ออุทิศบุญกุศลญาติที่ล่วงลับไปแล้ว (เปรต) สัญลักษณ์คือ ขนมเทศกาลเดือน สิบเมืองคอนมีความหมาย

1.1 เป็นของหวานของแห้งใช้เป็นเสบียงของบรรพบุรุษใน

1.2 มีรูปลักษณะที่บรรพบุรุษจะใช้สอยเช่นใช้แทนเสื้อผ้า และมีเส้นเป็นฝอยเล็ก ๆ พอกที่เปรตเทารูเข็มจะกินได้

1.3 ทำด้วยเจตนาอันยิ่งใหญ่ สอนคุณด้วยการทำขนมถวายพระอุทิศส่วนบุญให้ด้วยมือตนเอง

2. รูปธรรม คือการทำบุญสำหรับภิกษุเก็บไว้เป็นเสบียงในฤดูฝน (เข้าพรรษา) ถ้าประมวลกิจกรรม ประเพณี เป็นปรัชญาหรืออุดมการณ์น่าจะเป็นดังนี้

แรงกตัญญู

รู้ประเพณี

สามัคคีคือพลัง

คลังความเอื้อเพื่อ ปฏิบัติเพื่อชาวปักษ์ใต้

ภาพที่ 9 ชิงเปรตที่วัดหลาไฟ จ.นครศรีธรรมราช

นอกกำแพงวัดมีสตรีชาวอิสลามมารับขนม 5 ชนิด เพื่อเก็บไว้เป็นเสบียงไว้บริโภคซึ่งผลิตมาจากผลหมาก รากไม้จากการเกษตรแทบทั้งสิ้นกล่าวคือ เป็นอาหารที่ได้มาจากพืชโดยผ่านกรรมวิธีการหมัก เพื่อเป็นการถนอม อาหารเก็บเอาไว้ได้นานสามารถบริโภคได้ทุกศาสนาทั้งยังเป็นกุศโลบาย สอนให้เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อทุกคนทุกชนชั้น ทุกศาสนาในสังคมไม่ปิดกัน เป็นการให้ที่เป็นทานอันยิ่งใหญ่

คติความเชื่อของภาคใต้ว่าด้วยประเพณีบุญสารทเดือนสิบนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธศาสนาตามลำดับ จากความอุดมสมบูรณ์ทางด้านภูมิศาสตร์ ก่อเกิดสังคมเกษตรกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับธรรมชาติและจึงต้องเคารพธรรมชาติ และเชื่อเรื่องไสยศาสตร์สิ่งเร้นลับ และผีเปรต (ผีตายาย) เพื่อช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางใจในระดับหนึ่งที่สำคัญยังแฝงไว้ด้วยกุศโลบายอันดีงาม ที่อยู่ในรูป ของนามธรรม คือมีทั้งความกตัญญู การเคารพผู้ใหญ่ การกลัวเกรงการทาบบาป และการให้โดยไม่หวัง ผลตอบแทน ฯลฯ ล้วนแล้วแต่เป็นคำสอนที่ให้กลัวเกรงต่อบาปและมุ่งเน้นในการประพฤติปฏิบัติดี ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวในการดำรงชีวิตของข้าพเจ้าและคนที่ประพฤติปฏิบัติประเพณีบุญสารทเดือนสิบนี้ทุกคน

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานนั้นข้าพเจ้าจึงนำแรงบันดาลใจดังกล่าวมาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ ด้วยการนำวัสดุ คือขนมลา โดยเทคนิควิธีการของภูมิปัญญาพื้นบ้านภาคใต้ นำขนมลามาจัดวาง โดยใช้ความรู้ทางด้านทัศนธาตุมาวิเคราะห์รูปทรงที่เป็นสัญลักษณ์ของการสื่อสารระหว่างมนุษย์กับ วิญญาณกำหนดโครงสร้าง เป็นสามมิติ ด้านสี และน้ำหนักใช้สีจากธรรมชาติของขนมลารวมทั้งกลิ่น เพื่อการรับรู้สดับด้านการสุดดม ทั้งให้เกิดความรู้สึกปะทะต่อสายตา และการผูกมัดของขนมลา ทำให้เกิด น้ำหนักของการทับซ้อน ลักษณะพื้นผิว ด้วยวิธีการทำขนมเป็นการหยอดแบ่งให้เกิดเป็นเส้นสานกัน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับผืนผ้าเป็นส่วนสำคัญในการแสดงออกด้านพื้นที่ว่างใช้ห้องว่างเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหา คือวันแรม 15 ค่ำ จะต้องจัดสำหรับไว้ในห้องที่บ้านก่อนเดินทางไปวัด และสามารถสร้างความรู้สึกที่เชื่อมต่อกับเบื้อง ล่างสู่เบื้องบน เพื่อการสื่อสารระหว่างภพ ถือว่า พื้นที่ว่างมีความสำคัญและควบคู่ไปกับรูปทรง

ภาพที่ 10 ภาพขั้นตอนการสร้างสรรค์

ภาพที่ 11 ภาพร่าง

ภาพที่ 12 ภาพผลงาน “สายสัมพันธ์ระหว่างภพ”

จากการทำงานศิลปะเป็นแนวผลงานการจัดวางประกอบสถานที่ถือเป็นการแสดงออกทางด้านศิลปะที่ก้าวเข้าไปสู่สิ่งที่ลึกซึ้งในจิตวิญญาณของความเป็นไทย โดยไม่ได้อาศัยรูปแบบเดิม ๆ ของไทยเช่นจิตรกรรมไทย ที่ต้องผ่านการระบายสี มีลักษณะงานเป็น 2 มิติ หรือ 3 มิติ อย่างงานประติมากรรมไทย ฯลฯ แต่เป็นการเปิดใจกว้าง ในการถ่ายทอดและมีความเป็นสากลมากขึ้นซึ่งการจัดวางที่ประกอบกับสถานที่นั้นมีความหมายควบคู่ไปกับสถานที่นั้น ๆ ที่ใช้ในการจัดวางด้วยกล่าวคือในห้องเปรียบได้กับการที่ญาติที่ล่วงลับปรตสามารถติดต่อหรือเชื่อมต่อกันได้ซึ่งทั้งห้องมีสัญลักษณ์ของเพดานที่หมายถึงสวรรค์และกึ่งพื้นดินเปรียบกับนรกซึ่งมีตรงกลางห้องที่เป็นเรื่อง ราวทั้งหมดเปรียบได้กับโลกมนุษย์ซึ่งเป็นคนกลาง และเป็นตัวแทนของสายเลือด สายสัมพันธ์สัญลักษณ์ทั้งหมด หมายถึงการสื่อสารและการเชื่อมต่อกันผ่านทั้ง 3 ภพ (คติความเชื่อเรื่องภพภูมิ) และรูปทรงที่นำมาใช้ในการสร้าง สรรค์งานศิลปะนี้เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงปรต ผิบรรพบุรุษ แทนค่าเป็นลักษณะกรวยแหลม พุงขึ้น พุงลง เพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อระหว่างภพ ภูมิ ระหว่าง ข้างบนกับข้างล่าง หรือนรกกับสวรรค์ซึ่งมีตรงกลาง คือโลกมนุษย์ที่แสดงความกตัญญู และเป็นสื่อกลางในการแสดงออกรวมถึงลักษณะของเส้นเล็ก ที่สานกันของขนมลาให้ความรู้สึกเหมือนเสื้อผ้า และเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งไว้ห่อหุ้มร่างกายของผิบรรพบุรุษ หรือปรตนั่นเอง และก็มีที่มาจากการจัด หมูรับ รูปทรงกรวยยอดแหลมมีรูปทรงเหมือนกับเจดีย์ หรือเจติย หมายถึงระลึกถึงซึ่งเปรียบได้กับการสร้างเจตนาอุทิศให้ ซึ่งเป็นรูปทรงที่มีความหมายที่ดีเรียบง่าย และเป็นสัญลักษณ์ของการอุทิศให้ที่หล่อหลอมทำให้เกิดจิตวิญญาณเฉพาะตนที่ถ่ายทอดและสื่อสารถึงสาย สัมพันธ์ระหว่างภพ

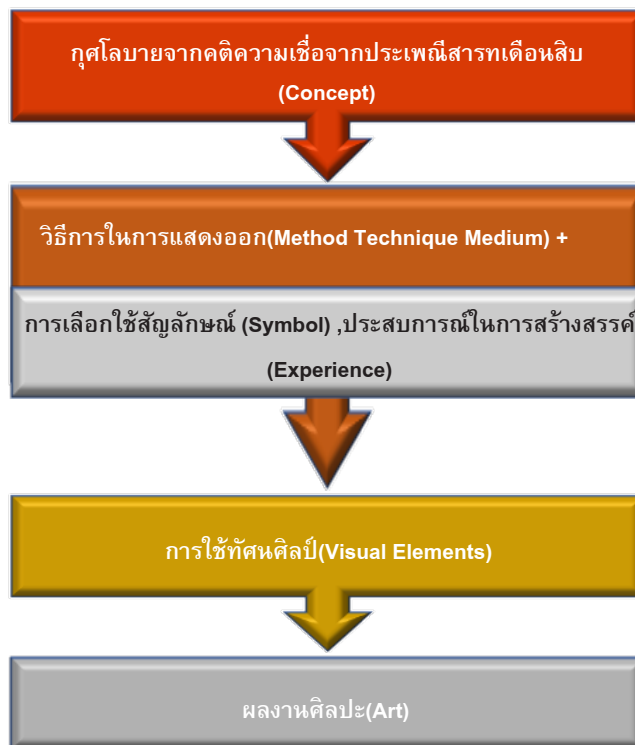
สรุป

จากการที่ข้าพเจ้าเกิด และเติบโตมาในวัฒนธรรมของภาคใต้ทำให้เกิดการหล่อหลอม และตกผลึก ในระดับหนึ่งกับความรู้สึกที่ได้รับการอบรมสั่งสอนจากกุศโลบายที่บรรพบุรุษของข้าพเจ้าถือปฏิบัติกันมา อย่างช้านาน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ พิธีกรรม ประเพณี รวมถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ดีงาม และมีคุณค่าสำหรับคนในปัจจุบันที่เป็นยุคของเทคโนโลยีที่มีแต่ความรวดเร็วและฉาบฉวยไม่ได้มุ่งเน้นการอบรมทางจิตวิญญาณอย่างลึกซึ้งทั้งนี้ข้าพเจ้าอยากเป็นส่วนหนึ่งที่อยากบอกกับสังคมอื่นให้ได้รับรู้โดยผ่านการแสดงออกทางด้านศิลปะ ซึ่งศิลปะเปรียบได้กับภาษาสากลที่ไม่ต้องใช้การออกเสียง เพื่อการสื่อสาร แต่เป็นการสื่อสารทางด้านจิตใจและความรู้สึกที่รับรู้ส้นั้น ๆ ด้วยการนำวัสดุและวิธีการแสดงออกของภูมิปัญญา ของภาคใต้คือขนมลามาลาจัดวาง (Installation) ในการนำเสนอด้วยทัศนะใหม่ให้การแสดงออกทางทัศนศิลป์เพื่อให้

เกิดความงาม (Aesthetic) สามารถสื่อความหมายและอารมณ์ความรู้สึกที่ผู้เสพสามารถสัมผัสความรู้สึกและเรื่องราวโดยตรงผ่านกระบวนการแสดงออกทางศิลปะ ดังนี้

จากการได้รับรู้ (ประสบการณ์โดยตรงซึ่งพอถึงเทศกาลบุญสารทเดือนสิบ ชาวเจ้าก็จะร่วมปฏิบัติเป็นประจําทุกปีทำให้ได้ประสบการณ์ และความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นทุกครั้ง และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทั้งจากหนังสือวารสาร บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับประเพณีสารทเดือนสิบฯ (ประสบการณ์รอง)

จากประสบการณ์ตรง + ประสบการณ์รอง เกิดเป็นความรู้ใหม่นั้นคือ แนวความคิดสร้างสรรค์ (Concept) และอยากจะถ่ายทอดเป็นผลงานศิลปะ ส่งผลให้เกิดการคิดหาเทคนิค และวิธีการ และสัญลักษณ์ในการแสดงออกเพื่อเป็นสื่อในการสร้างความเข้าใจในการรับรู้ทางด้านศิลปะซึ่งจำเป็นจะต้องมีประสบการณ์ในการแสดงออกทางด้านศิลปะมาก่อนวิธีเทคนิคในการแสดงออก + สื่อสัญลักษณ์ + ประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ และใช้ฐาน จากการใช้ทัศนธาตุ (Visual Elements) เพื่อเป็นสื่อทางรูปธรรมนำไปสู่ความงาม (Aesthetics) ที่เป็นนามธรรมใน ชี้นงาน และเกิดเป็นผลงานศิลปะที่มีคุณค่าตามแผนภาพกระบวนการในการแสดงออกทางศิลปะข้างล่างนี้

References

- Documentary Publishing House. (1994). **Nakhon Si Thammarat**. Bangkok: Dan Suthat Printing.
- Fine Arts Department. (1998). Phra rach phithi sarth (พระราชพิธีสารท). **Fine Arts Department**, 11(9): 20-21.
- I-NewsPaper, (2012). [online]. Retrieved March 6, 2014 from <http://daily.bangkokbiznews.com/home/20121016>
- Srikon, J. (2014). **Chingpret Tradition ประเพณีชิงเปรต** [online]. Retrieved March 6, 2014 from http://duan10.blogspot.com/2012/09/blog-post_6007.html
- Noksamui. (2009). **Khnmsarth Deuxns Sib ขนบสารทเดือนสิบ** [online]. Retrieved March 6, 2014 from www.bloggang.com/viewblog.php?id=samuian&date=13-10-2009&group=2&gblog=3
- Sakulthepsuwan, N. (2014). **Records Tenth Lunar Month ประเพณีวันสารทเดือนสิบ** [online]. Retrieved March 6, 2014 from <https://sites.google.com/site/wathnthrmkhxngcanghwadsngkhla/prapheni-wan-sarth-deuxns-sib>
- Nunsukh. P. (1980) **Khnmsarthdeuxnsib (ขนบเดือนสิบ)**. In the tenth manth, 23 (ในเดือนสิบ, 23), 2523: 3.
- Nimsemx. C. (1987). **Element of Art (องค์ประกอบศิลปะ)**. Bangkok : Thai Wattana Panich.
- Oraya Meneechay, (2012). **วันสารทเดือนสิบ** [online]. Retrieved March 6, 2014 from <http://jj097.blogspot.com>
- Anumanrajadhon, P. (2003). **Dictionary of the Royal Institute**. Bangkok: Paelk Sonthi.
- Kolawiboon, S. (2004). A Comparative Study of the Ten Month Traditions with the Dedication of Charity in Buddhism." Theravada sect. **Journal of the Humanities**, : 101-102.

- Thaksin Educational Institution. (1986). **Southern Thai Cultural Encyclopedia 1, 1986 (สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ 1, 2529)**. Bangkok: Siam Press Management Co.,Ltd.
- Thai Culture Encyclopedia Foundation Commercail Bank of Thailand. (1999). **Southern Encyclopedia Volume 7,17,18 (สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่ม 7,17,18)**. Bangkok: Siam Press Management Co.,Ltd.
- Tourism Authority of Thailand. (n.d.). **Khnmeuxngkhon (คนเมืองคอน)**. osotho, September 37, 1996 (2): 79.

